

Canal de Cal Metre

Gironella

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	La resclosa i l'inici del canal es situen uns 550 metres al nord del poble de Gironella.
Emplaçament	Discorre paral·lel al riu Llobregat, en el seu primer tram també al costat de la carretera C-16z.

Coordenades:

Latitud:	42.03745
Longitud:	1.88076
UTM Est (X):	407361
UTM Nord (Y):	4654540

Classificació

Número de fitxa	08092-65
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Contemporani
Segle	XIX-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Número inventari	si. IPA, 3320 (Cal Metre)
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Privada
Titular:	08091A002090210000WE
Fitxes associades:	
Torre de Cal Metre	
Colònia Cal Metre	
Autoria de la fitxa	Sara Simon Vilardaga

Descripció

La resclosa i l'inici del canal de la fàbrica de Cal Metre es situa uns 550 metres riu amunt des de l'entrada del canal a la fàbrica, es tracta d'una resclosa de planta lleugerament corbada a l'extrem de llevant de la qual hi ha les comportes que regulen l'entrada d'aigües al canal. A l'inici del canal hi ha tota la infraestructura i maquinària de control de la comporta de pas de l'aigua. La resclosa i els primers metres del canal es troben dins el terme municipal de Casserres. El canal és de murs de pedra i formigó, amb tot un seguit de contraforts de suport. És l'única fàbrica del terme municipal que es troba situada al costat de llevant del riu i que per tant el canal discorre per aquesta llera. Al llarg del primer tram del canal, des de la resclosa fins la fàbrica, disposa d'algunes comportes de desguàs. Un cop surt de la fàbrica, el canal discorre un tram d'uns 230 metres cobert, tornant a ser obert l'alçada de sota el Centre d'Atenció Primària, a partir d'aquí encara té un llarg recorregut d'uns 440 metres aproximadament fins a l'alçada del final del nucli urbà on retornar les aigües al Llobregat.

Observacions:

El riu Llobregat i també el canal, formen part de la imatge del poble de Gironella, ja que discorren pel mig del poble actual.

Les empreses que gestionaven les fàbriques de Cal Metre i Cal Bassacs, junt amb els Viladomiu van forçar les peticions d'aprofitament hidràulic, tot sol·licitant ampliacions de concessió a fi de quedar-se amb el màxim de sostre hidràulic possible. Alsina i Teixidó en concret per tal d'aprofitar el tram de riu entre Cal Bassacs i Viladomiu Vell; i Viladomiu per tal d'aconseguir augmentar l'alçada de la presa. Les peticions es va resoldre amb la concessió de l'augment de la presa sol·licitat per Viladomiu Vell i la negativa de més concessions del tram sol·licitat per els altres empresaris.

La Colònia Cal Metre està inclosa en el "Pla director urbanístic de les colònies industrials del Llobregat"; el municipi de Gironella està comprès dins el Pla juntament els d'Avià, Balsareny, Berga, Casserres, Gaià, Navàs, Olvan i Puig-reig (DOGC núm. 4940 publicat el 03/08/2007).

Història

L'agost del 1862 Ramon Alsina Postius, presentà el projecte de Josep M. Folch Brosa per la reforma del molí de Gironella i per l'establiment d'una fàbrica de filats al mateix indret; el projecte contemplava no modificar l'alçada de salt útil existent del molí, 4,79 metres, però si que sol·licitava una regulació de l'amplada d'entrada del canal de 4 metres. La petició fou concedida el 1864. Posteriorment, el 1872, es féu sol·licitud de reconstrucció de la presa i eixamplament del canal. Dos anys més tard es sol·licitar modificar el punt de desguàs tot augmentant el salt; assolint la llargada de canal de desguàs actual; la concessió no es donà fins el 1879. Encara el 1898 es documenta una nova petició, en aquest cas el projecte és per la construcció d'una presa nova de pedra, a més d'augmentar-ne l'alçada i també la del canal.

Bibliografia

-BUSQUETS I CASTELLA, J.; MONTAÑA, D.; PUJOL, J.; SERRA, R.: (1999): Gironella. Notes històriques. Gironella: Edicions del Centre d'Estudis de l'Associació Cultural El Vilatà del Berguedà, Col·lecció L'Escambell, núm. 12.

- CASALS, R. Pvre. (2002): La Colònia Viladomiu Vell (1868-1935). Barcelona: Centre d'Estudis i Difusió del Patrimoni Industrial.
- S/A. (1993): Cent imatges per a la història: Gironella, 1885-1973. Gironella: Associació Cultural El Vilatà; col·lecció l'escambell, 4.
- SERRA, R.; CASALS, L. (fotografies) (2000): Colònies Tèxtils de Catalunya. Barcelona: Angle Editorial i Caixa de Manresa.
- SERRA, R. (2013): "Els orígens de la industrialització tèxtil de Gironella: Cal Metre, Cal Bassacs, Viladomiu Vell i Viladomiu Nou". L'Erol, núm. 118, pàg. 21-30.
- VALL CASAS, P. (1999): De colònies tèxtils a Parc Fluvial. El sistema de colònies tèxtils del Baix Berguedà. Gènesi i revaloració. Barcelona: Marcombo.
- TEIXIDOR, E. (2010): Vida de colònia. Les colònies tèxtils a Catalunya. Barcelona: Angle Editorial.

